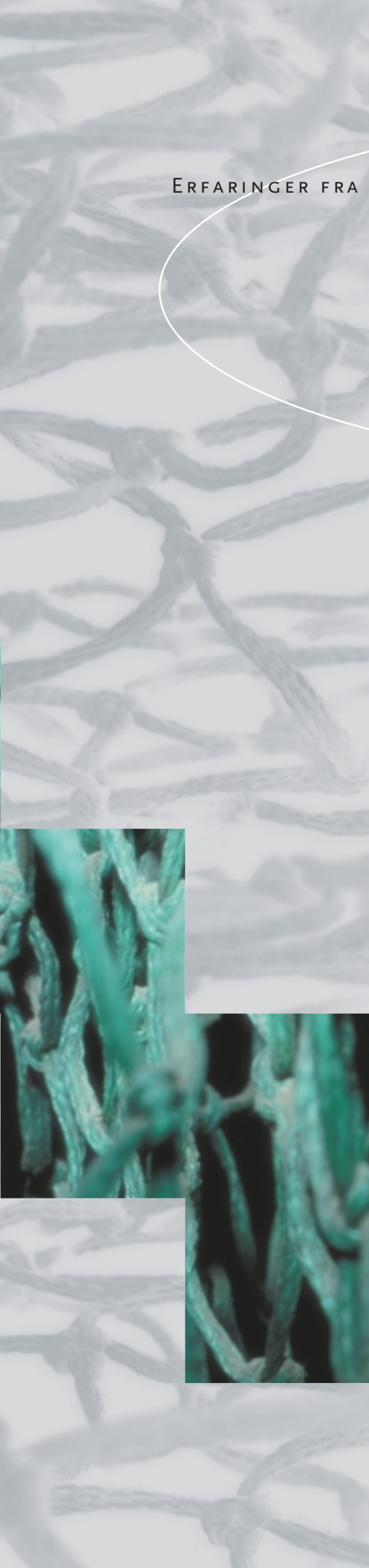

ERFARINGER FRA EVALUERINGEN AF DEN GRØNNE JOBPULJE

Regionale miljønetværk og grønne job

CENTER FOR ALTERNATIV SAMFUNDSANALYSE

Center for Alternativ Samfundsanalyse (CASA) har skrevet dette hæfte om projekter, der både skaber beskæftigelse og et bedre miljø.

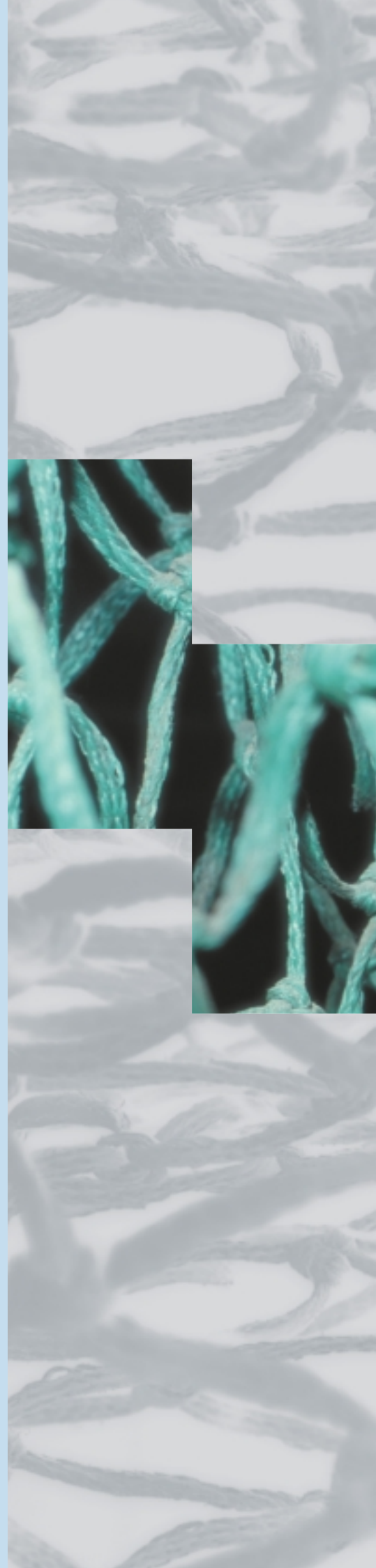
Hensigten er på den ene side at evaluere projekterne og på den anden side at give Den Grønne Jobpulje, bevillingsmodtagere og kommende ansøgere, mulighed for at kigge projektmakerne over skulderen: Hvad gik godt – hvad gik skidt? Hvad skal jeg passe på, og hvordan kan det gøres bedre?

Hæftet er skrevet som led i CASAs evaluering af Den Grønne Jobpuljes aktiviteter fra 1997-2000. Der er udgivet 7 temahæfter, der hver især behandler et bestemt tema omkring grønne job. De 7 temahæfter er:

- Grønne job i lokale affalds- og genbrugsløsninger
- Bæredygtigt byggeri og grønne job
- Grønne job fremmer udvikling af bæredygtig turisme
- Regionale miljønetværk og grønne job
- Innovative virksomheder med grønne job
- Sociale aspekter i grønne job
- Økologiske fødevarer giver grønne job

Den Grønne Jobpulje støtter projekter, der fremmer grøn beskæftigelse ved at skabe nye arbejdspladser inden for miljøområdet. Puljen har lagt vægt på at støtte nyskabende miljøprojekter.

Den daglige administration af jobpuljen varetages af Det Grønne Sekretariat i Miljøstyrelsen.

ERFARINGER FRA EVALUERINGEN AF DEN GRØNNE JOBPULJE

Regionale miljønetværk og grønne job

CENTER FOR ALTERNATIV SAMFUNDSANALYSE

REGIONALE MILJØNETVÆRK OG GRØNNE JOB

Den Grønne Jobpulje har støttet en lang række meget forskelligartede netværksprojekter. Som et led i evalueringen af Den Grønne Jobpuljes virke fra 1997-2000 har CASA valgt at kigge nærmere på tre af de mere ensartede netværksprojekter støttet af jobpuljen, nemlig tre regionale miljønetværk. Hensigten med dette hæfte er både at evaluere projekterne og give kommende projektmagere mulighed for at lære af erfaringerne.

CASA har haft kontakt til tre regionale miljønetværk, der består af amtskommunale og kommunale miljømyndigheder på den ene side og virksomheder på den anden side. De tre projekter har tilsammen fået støtte for 3 millioner kroner. Fordelingen på projekterne fremgår af de efterfølgende artikler om miljønetværkene.

Fælles for de tre regionale miljønetværk er, at de er opbygget med et amtsligt sekretariat og er baseret på et tæt samarbejde med de kommunale miljøsagbehandlere. De tre miljønetværk er alle inspireret af miljønetværket Green Network i Vejle Amt, men har tilpasset netværksmodellen fra Green Network til deres egne specifikke regionale betingelser.

De tre miljønetværk, som CASA har kigget nærmere på, er:

- Miljønetværk Ribe Amt, hvor Esbjerg Kommune har fået støtte til deres deltagelse i netværket
- Grønt Netværk Sønderjylland
- Netværk for grøn erhvervsudvikling i Storstrøms Amt

Dette hæfte præsenterer de tre projekter. Hensigten er på den ene side at evaluere indsatsen og på den anden side at give Den Grønne Jobpulje, bevillingsmodtagere og andre interesserede en mulighed for at kigge projektmagerne over skulderen: Hvad gik godt, hvad gik skidt? Hvad skal man passe på, hvor kan det gøres bedre?

Beskrivelserne af projekterne er udarbejdet på baggrund af skriftlige materialer fra projekterne og kvalitative interview af centrale personer i eller omkring projekterne. Alle, som har bidraget med oplysninger til de enkelte beskrivelser, har haft lejlighed til at gennemlæse og kommentere indholdet.

I studiet af netværkene er der trukket på erfaringerne fra Green Network både med hensyn til form og indhold. Endelig blev der i CASA afholdt

en workshop, hvor netværkskoordinatorerne og andre relevante parter fik mulighed for at diskutere og perspektivere miljønetværkenes fremtidige udfordringer og muligheder.

ERFARINGER FRA DE TRE MILJØNETVÆRK

Af de tre støttede netværk mellem myndigheder og virksomheder får to nu ikke støtte fra Den Grønne Jobpulje længere. Erfaringerne fra disse to er, at netværkene er blevet godt forankret og fortsætter efter støtteperioden. Det sidste netværksprojekt er endnu ikke afsluttet, men det ligger fast, at netværket fortsætter efter udløb af støtten fra Den Grønne Jobpulje.

Det er CASAs vurdering, at jobpuljens støtte til udvikling af netværk mellem myndigheder og virksomheder har givet mange gode resultater. Dels på den miljømæssige side, dels på den organisatoriske side, hvor nye samarbejder er etableret, og delvis på den beskæftigelsesmæssige side.

En vigtig hjælp for opstarten af miljønetværkene har været muligheden for at trække på Green Networks erfaringer. Green Network har positivt videregivet deres erfaringer og manualer til interesserede netværk, hvilket har betydet, at netværkene ikke er startet fra bar bund. Desuden har de nye miljønetværk fået støtte fra Miljøforum Danmark, der er det landsdækkende forum for erfaringsudveksling mellem miljønetværk.

På den miljømæssige og jobmæssige side er der kommet følgende effekter ud af de regionale miljønetværk:

FLERE JOB?

I miljønetværkenes projektperioder finansierede Den Grønne Jobpulje i alt 3 nye stillinger i 2 år, dels i sekre-

tariaterne for miljønetværkene, dels i Esbjerg Kommune. Det var job som var direkte finansieret af Den Grønne Jobpulje, og derudover var der amtskommunal/kommunal finansiering til 2,5 medarbejdere ved siden af de 3 stillinger, det vil sige, at i alt 5,5 medarbejdere har været beskæftiget om året. I de to af netværkene, hvor støtten nu er ophørt, fortsætter projekterne og 3,5 medarbejdere finansieres nu af amtet eller kommunen.

Støtten til netværkene blev givet med en forventning om jobskabelse på de virksomheder, der er målgruppen for netværkets aktiviteter. Det er ikke indgået i denne erfaringsopsamling at dokumentere antallet af nye medarbejdere hos alle virksomheder i netværkene, men både virksomheder og myndigheder i netværkene peger på, at deltagelsen i netværket har medvirket til jobskabelse på virksomhedsniveau. For eksempel menes Storstrøms Amts støtte til miljøcertificering af autoophuggere at have bevaret en række arbejdspladser. Generelt er det vanskeligt at få præcise svar på, hvilke nyansættelser hos virksomhederne, der er betinget af generelle konjunkturændringer, og hvilke der skyldes en højere prioritering af miljøindsatsen.

På den kompetencemæssige side har etableringen af miljønetværkene medvirket til et løft både i forhold til medarbejdere på virksomhederne og hos medarbejdere i forvaltningen. Kurser og undervisning i miljøledelse samt informationsmøder om miljøområdet er aktiviteter i alle tre netværk.

Den ændrede relation mellem miljømyndighed og virksomheder har krævet en væsentlig omstilling fra myndighedernes side. Omstillingen har krævet kompetenceudvikling af miljøsagsbehandlere, og de fleste netværk har haft en høj prioritering af denne indsats.

MILJØFORDELE

Tankegangen bag miljønetværkene er, at myndighederne gennem en proaktiv, forebyggende og dialogbaseret indsats kan stimulere virksomhederne til at tage bedre hånd om deres miljøforhold.

Dermed er hjørnестenen i samarbejdet, at der satses på forebyggelse frem for oprydning. Næste spørgsmål er, om det forebyggende miljøarbejde lønner sig økonomisk gennem en aflastning af det traditionelle tilsyns- og godkendelsesarbejde. Erfaringerne fra Green Network viser, at deres forebyggende indsats er kommet hjem igen i form af en ændret indsats i forbindelse med tilsyns- og godkendelsesområdet.

Alle de beskrevne miljønetværk har som kerneydelse at hjælpe virksomheder, der er medlem af netværket, med at få indført miljøledelse. Et netværk satser direkte på et certificerbart miljøledelsessystem (ISO 14001), mens andre netværk hjælper til implementering af en tilpasset miljøledelsesmodel, som siden hen kan udbygges med et certificeret system.

De miljømæssige resultater af netværkssamarbejderne er dermed konkrete og dokumenterbare i form af antallet af virksomheder, der har forpligtet sig til at indføre miljøledelse. Det drejer sig om:

49 virksomheder i Miljønetværk Ribe Amt, og 34 virksomheder i Grønt Netværk Sønderjylland. I Netværk for grøn erhvervsudvikling i Storstrøms Amt er der 70 virksomheder, der er medlem, men her indebærer medlemskabet ikke en forpligtelse til at indføre miljøledelse. Til gengæld har 10 virksomheder i netværket opnået miljøcertificering efter ISO 14001.

OPBÅKNING FRA MYNDIGHEDER

Erfaringerne fra de tre artikler her i hæftet viser, at flere forhold skal være på plads for at få et velfungerende miljønetværk mellem myndigheder og virksomheder. Et centralt element er, at der skal være politisk opbakning fra både kommuner og amter til at indgå i netværket.

Den kommunale opbakning er meget forskellig i de tre netværk omtalt i dette hæfte. I flere af netværkene har det været vanskeligt at få kommunerne med i netværkerne og/eller få dem til at være medfinansierende.

Det handler om at finde en model, hvor de deltagende parter støtter og udvikler netværket ligeværdigt, og hvor alle parter føler, de får et udbytte. Erfaringerne viser, at et velfungerende samarbejde kræver en fin balance mellem kommunerne og amtet, hvor rollerne er nøje afstemt. Kommunerne skal involveres og tildeles en væsentlig rolle i både styring, planlægning og udvikling af netværkene. Her er den politiske opbakning i kommunerne vigtig, således at der er fuld opbakning i kommunen til at kunne indgå i og tage ansvar for miljønetværket.

Netop det forhold, at miljønetværkene er etableret mellem amter og kommuner, åbner for mange muligheder, men giver også vanskeligheder. Kommuner og amter mangler erfaringer med at samarbejde på miljøområdet. Den manglende tradition for at samarbejde er en væsentlig årsag til en svingende kommunal opbakning i nogle af netværkene.

NETVÆRK SOM LED I EN GRØN ERHVERVSUDVIKLING

Som opfølgning på regeringens erhvervsstrategi "dk21" fra 2000 blev der nedsat en arbejdsgruppe som efterfølgende udarbejdede debatoplægget "Veje til en grøn erhvervsudvikling".

Både i dk21 og i debatoplægget peges der på flere forhold, som miljønetværk mellem myndigheder og virksomheder kan være løsningen på. I debatoplægget står der:

"Der er behov for at fremme nye former for partnerskaber mellem virksomheder og myndigheder, ikke mindst de kommunale miljømyndigheder, således at samspillet i højere grad bygger på samarbejde end på tilsyn og kontrol. Det er en udvikling, der er på vej. Hvis den skal have større gennemslagskraft, forudsætter den dog et stort kompetenceløft også hos miljømyndighederne, fx vedrørende renere teknologi og miljøledelse."

Og senere i debatoplægget stilles spørgsmålet:

"Kan vi gøre det nemmere for virksomhederne at komme i gang med miljøledelse, herunder de mange små virksomheder, der ikke har ressourcer og kompetencer til at indføre miljøledelsessystemer på egen hånd?"

Arbejdsgruppen foreslår, at det fx kan ske ved netværksbaseret organisering af miljøledelse for mindre virksomheder, fx mellem virksomheder, regionalt, i brancher omkring vidensinstitutioner, hos lokale myndigheder m.v.

En del af de udfordringer, der ligger i en grøn erhvervsudvikling, kan miljønetværkene medvirke til på et regionalt niveau. Netværkene er netop et

PROJEKT	JOBKABELSE	MILJØEFFEKTER
Miljønetværk Ribe Amt	1 stilling i projektperioden samt 1,5 stilling i Ribe Amt	49 virksomheder er medlem, heraf er 28 beliggende i Esbjerg Kommune
	Det samme efter projektafslutning	Alle virksomhedsmedlemmer har forpligtet sig til at lave en miljøredegørelse. Indtil videre har 31 gennemført
Grønt Netværk Sønderjylland	1 stilling i projektperioden	34 virksomheder er medlem
	Det samme efter projektafslutning.	4 virksomheder har lavet en miljøredegørelse. Derudover har 10 medlemsvirksomheder EMAS og/eller ISO14001
Netværk for grøn erhvervsudvikling i Storstrøms Amt	2 stillinger i projektperioden	70 virksomheder er medlem.
	Projekt endnu ikke afsluttet	10 virksomheder er blevet miljøcertificeret efter ISO 14001 i projektperioden.

bud på en integration af miljøpolitik og erhvervs politik. En integration der tales meget om, men som i mange tilfælde mangler konkrete håndtag.

FREMTIDENS UDFORDRING FOR NETVÆRKENE

På det organisatoriske plan handler det om at få forankret netværkene, så de får opbakning fra både det amtslige, det kommunale og virksomhedsniveauet. Der er ikke nogen entydig opskrift. Miljønetværkene bør have en form, der er tilpasset de regionale vilkår. Erfaringerne viser, at man ikke i alle tilfælde kan kopiere konceptet fra et miljønetværk til et andet. På den anden side viser erfaringerne også, at der er mange erfaringer at hente i de allerede etablerede netværk, som er oplagte at anvende i en tilpasset form.

Den næste udfordring er at få flere forpligtende samarbejder mellem miljømyndigheder og virksomheder i hele landet. I 5 ud af 14 amter findes der netværk. Det er netværk, der er inspireret af Green Network, og flere er på vej. Desuden findes flere mindre netværk mellem kommuner og virksomheder, hvor vægten i samarbejdet er lagt på miljøredegørelser/styring.

Derudover findes der en lang række informationsnetværk mellem myndigheder og virksomheder, der med fordel kan fungere som erfaringsbase og skabe afsæt for opstarten af mere forpligtende regionale miljøsamarbejder.

På den indholdsmæssige side er der også udfordringer. Netværkene skal på et tidspunkt finde andre tilbud til deres virksomheder end miljøredegørelser og miljøstyring.

Det kan handle om at tilbyde ydelser til andre end industrivirksomheder, fx landbrug eller dambrug. Det kan handle om at yde produktorienterede tilbud fx LCA-tjek af produkter.

Mere overordnet kan udfordringen være at ændre miljønetværkene til netværk for bæredygtighed, således at der ikke arbejdes for miljø alene, men ydes en integreret indsats inden for det miljømæssige, det økonomiske og det sociale område. Altså samarbejde med erhvervslivet inden for et bredt bæredygtighedsbegreb, der fx integrerer kompetenceudvikling, demokrati, sociale aspekter og virksomheders sociale ansvar.

Der arbejdes i øjeblikket på at skabe forbedrede rammebetingelser for, at netværk og virksomheder kan arbej-

de ud fra et bredt bæredygtighedsbegreb. Konkret taler man om etablering af et Center for Konkurrencekraft og Bæredygtighed.

Centret skal være et landsdækkende center, som blandt andet kan yde sparring til alle miljønetværk og deres medlemmer. Det skal fx kunne hjælpe virksomheder til at tage et socialt ansvar og arbejde med nye regnskabsformer som fx sociale og etiske regnskaber og ikke mindst sikre, at indsatsen giver en forbedret konkurrencekraft.

Der er således mange perspektiver forude for de regionale miljønetværk. Den Grønne Jobpulje har støttet opstarten af flere netværk på et strategisk fornuftigt tidspunkt, hvor der har været mange erfaringer at bygge videre på, men hvor amter og kommuner har manglet et skub og et incitament til at skabe deres eget miljønetværk.

Miljøstyrelsen planlægger en evaluering af erfaringerne fra de regionale netværk. Evalueringen tænkes påbegyndt i starten af 2002.

MILJØNETVÆRK I RIBE AMT

Langt de fleste virksomheder i Ribe Amt er placeret i Esbjerg Kommune. Derfor var det helt centralt at få Esbjerg Kommune med, da Ribe Amt overvejede at igangsætte et miljønetværk mellem myndigheder og virksomheder inspireret af Green Networks erfaringer. Der var ikke politisk opbakning i Esbjerg Kommune til at finansiere kommunens deltagelse, og derfor var støtten fra Den Grønne Jobpulje en forudsætning for, at Esbjerg Kommune var med, og dermed for at hele netværket kom i gang på det tidspunkt.

Inden miljønetværket blev etableret, gennemførte Ribe Amt og Teknologisk Institut en undersøgelse af virksomhedernes og kommunernes interesse i at deltage i et samarbejdsnetværk i Ribe Amt. Konklusionen var, at der var stor interesse for et netværk både blandt virksomheder og kommuner.

Da kommunernes pris for at deltage i netværket bestemmes af antallet af listevirksomheder i kommunen, var det Esbjerg, der skulle løfte langt den største udgift. Der var ikke politisk opbakning til både at betale kontingent og lægge arbejdskraft i netværket, og derfor blev Den Grønne Jobpulje søgt om støtte til Esbjergs deltagelse gennem finansiering af en fuldtidsmedarbejder fra Esbjerg Kommunes Miljøafdeling. Jobpuljen bevilgede 600.000 til en medarbejder i to år.

Uden støtten til Esbjerg Kommunes deltagelse var etableringen af Miljønetværk Ribe Amt blevet vanskeligere, lyder vurderingen fra miljømedarbejderen Mette Holm i Esbjerg Kommune, der er kommunens repræsentant i netværket. Hun mener, at støtten for det første har været central for etableringen af netværket og for det andet haft stor betydning for hendes egen kompetenceudvikling. Kompetenceudviklingen er essentiel, når myndighederne i et samarbejdsprojekt skal matche den aktuelle miljøviden på virksomhederne, og når formålet er at introducere nye initiativer.

Formålet med Miljønetværk Ribe Amt er:

- at skabe et samarbejde mellem private virksomheder og offentlige institutioner, der arbejder for, at miljømæssige mål og økonomiske mål gøres til fælles mål
- at koble miljø- og erhvervsfremme til gavn for miljøet og erhvervsli-

vets konkurrenceevne

- at skabe et forum, hvor ideer og erfaringer udveksles, og nye initiativer og løsninger introduceres

Netværket opererer med tre forskellige former for medlemskaber efter en model, der er stærkt inspireret af Green Network:

O-medlemmer:

Er Ribe Amt, 14 kommuner i amtet samt Arbejdstilsynet

V-medlemmer:

Er virksomheder, der forpligter sig til at udarbejde en miljøreddegørelse efter de mindstekrav, der fastsættes af bestyrelsen

I-medlemmer:

Er øvrige interesserede medlemmer, der ønsker at følge projektet eller i øvrigt ønsker at deltage i det regionale miljøarbejde

I dag deltager 14 af de 16 kommuner i Ribe Amt i netværket. Samlet set er der omkring 100 medlemmer af miljønetværket, heraf er de 49 V-medlemmer, altså virksomheder, der forpligter sig til at lave en miljøreddegørelse. De 28 af V-medlemmerne kommer fra Esbjerg Kommune. Det er meget varierende typer virksomheder, men ofte lidt større virksomheder med 50 ansatte og derover. De befinder sig inden for brancher som fiskeri, mejeri og plastbranchen. Antallet af virksomhedsmedlemmer fra Esbjerg Kommune er støt stignende.

Det er som oftest de miljøpositive virksomheder, der melder sig ind først, fortæller miljømedarbejderen Mette Holm. Men flere skrotvirksomheder har da også meldt sig ind, da der kom en bekendtgørelse om, at de skulle miljøcertificeres. Miljøreddegørelserne er et skridt på vejen i den proces, fortæller Mette Holm.

Esbjerg Kommune vil snart afholde nogle brancherettede salgsmøder for at gøre møderne mere målrettede til de virksomhedstyper.

Miljønetværk Ribe Amt har et samlet sekretariat for hele netværket i Ribe Amt med 2 ansatte. Sekretariatet har været ramt af langtidssygemelding, men på trods af det, er skruen blevet holdt i vandet og aktiviteterne er holdt kørende. Vi har ikke udviklet så mange nye ideer, som man kunne ønske sig, men det har sine gode forklaringer, fortæller Mette Holm.

Bag netværket er en bestyrelse, som består af otte personer, hvor de fire er valgt blandt V-medlemmerne, og de øvrige fire er valgt blandt myndighederne. Endvidere er Arbejdstilsynet repræsenteret i bestyrelsen uden stemmeret.

HVAD KAN MILJØNETVÆRKET TILBYDE VIRKSOMHEDERNE?

Ribe Amt har lånt Green Networks manual for miljøreddegørelser og er startet med at kopiere deres model, naturligvis med Green Networks tilladelse. Den er efterhånden tilpasset til behovene i Ribe Amt, men grundprincippet om, at virksomhederne kan lave en miljøreddegørelse, er det samme som i Green Network.

Som eksempel på tilpasning har Esbjerg Kommune lavet et tillæg til manualen på virksomhedernes og miljømedarbejdernes opfordring. Tillægget indeholder flere skemaer, nogle forslag til dagsorden for det første møde og tjeklister for, hvad man skal huske at komme rundt om, godkendelseskriterier osv.

Det har været lidt svært at oversætte manualen direkte til Ribe Amt. Der er nogle forskelle. I Green Network er der fx mange store kommuner, og vi er mange små. Green Network har

deres proceskonsulenter på, og vi tilbyder i stedet 75 timers gratis hjælp fra miljøsagsbehandlerne i kommunen, fortæller Mette Holm.

I Esbjerg tilbydes de deltagende virksomheder at få 75 timers rådgivning fra kommunens side, når de skal gennemføre en miljøreddegørelse. Selv om mange virksomheder løfter opgaven flot selv, er det Mette Holms vurdering, at de bedste miljøreddegørelser kommer fra de virksomheder, hvor en sagsbehandler fra kommunen har været involveret i processen.

Miljøreddegørelserne er hjørnестenen i Miljønetværk Ribe Amt. Men derudover afholdes der temadage, hvor alle virksomheder i amtet er velkomne, ikke kun medlemmerne.

Der afholdes erfamøder for den gruppe virksomheder, der er i gang med at lave en miljøreddegørelse. Der tages fat i processen med miljøreddegørelserne, og virksomhederne kan udveksle erfaringer. Hvert forår og efterår afholdes der tre erfa-grupemøder.

Det er ikke alle aktiviteter, der handler om at styrke myndigheds-virksomhedsrelationen. Der er også aktiviteter alene mellem virksomheder, fx "Industriens miljøklub", som drives af virksomhederne selv.

Tilsvarende har kommunerne og amtet selv "Det offentliges miljøklub" under netværket, hvor der arrangeres temamøder for sagsbehandlere/miljømedarbejderne i kommunerne, fx om nye bekendtgørelser, grønne regnskaber eller IPPC-direktivet.

Når vi samler miljøsagsbehandlerne til møder, sætter vi ofte fokus på det,

som virksomhederne har svært ved, for vi ved, at det er de områder, vi også selv har sværest ved, udtaler Mette Holm.

Endelig udkommer der et nyhedsbrev 4-5 gange om året, hvor der er artikler fra sekretariatet, virksomhederne og bestyrelsen. Sekretariatet for miljønetværket udgiver nyhedsbrevet.

SET MED VIRKSOMHEDSØJNE

Tonny Frank Jensens Skrot og Miljø fik miljødiplom fra Miljønetværk Ribe Amt i april 2001 efter at have lavet en miljøreddegørelse. Virksomheden er miljøcertificeret efter både EMAS og ISO 14001. Det er et lovkrav, at virksomheder, der foretager miljøbehandling af biler, er miljøcertificerede. Indehaveren Tonny Frank Jensen fortæller om et af motiverne bag virksomhedens miljøarbejde. Vi handler med flere kommuner, og de er jo glade for, at vi er miljøcertificeret.

Virksomheden er efter deres miljøcertificering gået ind i et miljøreddegørelsesforløb. Selv om det kan siges at være en omvendt rækkefølge, så fortæller virksomhedens miljøansvarlige, Charlotte Ahle, at det har været et lærerigt forløb. Jeg havde ikke været med til at opbygge vores miljøledelsessystem, da jeg først blev ansat efter vores miljøcertificering. Miljøreddegørelsen gav mig indblik i, hvordan systemet er opbygget og gav også input til, hvordan man vedligeholder et miljøledelsessystem. Arbejdet med miljøreddegørelsen har hjulpet mig til at overtage og vedligeholde et miljøledelsessystem mere end at opbygge det fra bunden af.

Hun fortæller endvidere om virksomhedens begrundelse for at lave en miljøreddegørelse. Vi vil gerne vise omverdenen, at vi er ansvarlige og bevidste om vores miljøforhold, og det signal vil vi også gerne sende til netværket. Da vi blev miljøcertificeret gav det positiv omtale i Jyske Vestkysten, og den stil vil vi gerne fortsætte.

POLITISK OPBAKNING I ESBJERG

I dag er jobpuljens støtte til Esbjergs deltagelse i miljønetværket brugt op. Efter man i Esbjerg Kommune så resultaterne af netværkssamarbejdet, har der været politisk opbakning til at fortsætte deltagelsen i netværket. Da der efter to år var mange store og betydningsfulde virksomheder med i netværket, har det formentlig også været en motivationsfaktor for at fortsætte indsatsen.

Esbjerg Kommunes miljøafdeling er blevet opnormeret med en fast stilling, der har miljønetværket som det primære arbejdsområde. Dermed er der kommet en varig stilling ud af projektet. Som afledt effekt har sekretariatet for miljønetværket i Ribe Amt to fuldtidsmedarbejdere.

Derudover har netværket medvirket til, at der er blevet ansat miljømedarbejdere hos virksomhederne til at gennemføre miljøstyring. Flere af dem er dog ansat med støtte fra miljøkompetenceordningen.

Det er bestemt ikke usandsynligt, at den grønne erhvervsstrategi, som netværket er eksponent for, kan have gjort nogle virksomheder mere overlevelsesdygtige, og derigennem er der kommet en afledt jobskabelse.

FREMTIDIGE UDFORDRINGER

Udfordringen for netværket er ifølge Mette Holm fra Esbjerg Kommune at finde på tilbud til de virksomheder, der nu har lavet miljøredegørelse. Det diskuteres i netværket, hvad de næste tilbud til dem skal være. I øjeblikket tilbyder netværket, at en projektmedarbejder kan besøge virksomheden og hjælpe med at lave en ansøgning til miljøstøtteordninger.

På et visionsseminar i amtets miljønetværk er det blevet diskuteret at udvide virksomhedsbegrebet, fx så landbrug og dambrug fremover kan deltage som virksomheder i netværket. Det kræver, at miljøredegørelsesmanualen tilpasses denne type virksomheder, og at der i det hele taget tilbydes relevante ydelser til dem. Et andet interessant erhverv for netværket kunne være turisterhvervet, fortæller Mette Holm.

Esbjerg Kommune har besluttet, at alle kommunens tekniske virksomheder skal indmeldes i netværket, fx forsyningsvirksomhederne, modtagestationer, renseanlæg og genbrugspladser. Det sker som et led i kommunens Agenda-21 plan, som blandt andet foreskriver, at alle kommunens institutioner skal lave et grønt regnskab, og de tekniske virksomheder i kommunen skal gå skridtet videre og lave en miljøredegørelse.

Miljønetværket i Ribe Amt arbejder på at styrke samarbejdet med de andre netværk, der ligner dem, fx Grønt Netværk Sønderjylland. De savner en bedre erfaringsudveksling mellem netværkene generelt, fortæller Mette Holm. Derudover kunne der være fordele ved at holde mere specielle arrangementer på tværs af amtsgrænsen, fx med fokus på de energitunge virksomheder.

PROJEKTTITEL:

Miljønetværk i Ribe Amt
Journalnummer: 0374-0214

STØTTEBELØB:

600.000 kroner

PROJEKTANSVARLIG/KONTAKTPERSON:

Mette Holm, Esbjerg Kommune
Teknik og Miljø
Tlf. 76 16 16 16

INTERVIEWEDE:

- Mette Holm, Esbjerg Kommune
- Tony Frank Jensen, ejer af Tony Frank Jensens Skrot og Miljø
- Charlotte Ahle, miljøansvarlig hos Tony Frank Jensens Skrot og Miljø

LITTERATUR:

- Miljønetværk i Ribe Amt, analyse og plan. DTI 1996
- Diverse nyhedsbreve fra Miljønetværk Ribe Amt.
- Miljønetværkets hjemmeside www.milra.dk

GRØNT NETVÆRK SØNDERJYLLAND

Målet med netværket er at opbygge et tættere samarbejde mellem virksomheder og myndigheder om miljøforebyggende og miljøforbedrende foranstaltninger.

Det har været svært at få kommunerne til at deltage i netværket på grund af omstrukturering af deres miljøforvaltninger til Miljøcentre. Grønt Netværk Sønderjylland har også været under omorganisering, siden støttemidlerne fra Den Grønne Jobpulje stoppede. Fra at sekretariatet var placeret uden for amtet, har politikerne nu valgt at lægge det ind under amtet.

Grønt Netværk Sønderjylland er et regionalt samarbejde om miljøforhold mellem private virksomheder og offentlige myndigheder. Netværket skal medvirke til en miljø- og arbejdsmiljømæssig bæredygtig udvikling i private og offentlige virksomheder i Sønderjylland, fortæller Christa Jørgensen, som i foråret 2001 er tiltrådt som koordinator for netværket.

Grønt Netværk Sønderjylland er et netværk, hvor virksomhederne sætter dagsordenen, og hvor virksomhederne er den drivende kraft. Udgangspunktet for netværket er en positiv dialog mellem medlemmerne. Netværket er udsprunget af et pilotprojekt, som Sønderjyllands Amt gennemførte forud for ansøgningen til Den Grønne Jobpulje. Pilotprojektet blev afviklet tilfredsstillende og har bidraget positivt til vurderingen af mulighederne for etablering af et permanent netværk.

Erfaringer om miljøarbejdet udveksles via møder i erfa-grupper samt gennem Industriens Miljøklub – et erfaringsforum, hvor forskellige miljø- og arbejdsmiljøemner bliver taget op ved temamøder og virksomhedsbesøg. Netværket udgiver endvidere et nyhedsbrev, som udkommer 4-6 gange om året. Netværket har oprettet en hjemmeside www.gns.dk, hvor man kan læse om netværkets aktiviteter, medlemmer osv.

Industriens Miljøforum er en af de vigtigste aktiviteter. De har hidtil holdt 3 arrangementer om året. Disse arrangementer holdes som møder hos netværkets medlemmer og ved temadage. Det skifter mellem "gå-hjem møder" af et par timers varighed og halv-dagsseminarer (temadage). Møderne på virksomhederne er kun for medlemmer, mens temadagene er åbne for alle. Emnerne, som tages op, kommer fra virksomhederne selv. Der vil være indlæg fra virksomhederne og fra eksperterne foredragsholdere, som har fingeren på miljøpulsens. Møderne i Industriens Miljøforum har desuden en vigtig funktion ved etablering af uformelle kontakter på tværs af medlemmerne. Hos de enkelte virksomheder får man en gennemgang af, hvad den pågældende virksomhed har lavet af miljø- og arbejdsmiljømæssige tiltag. Målet er, at Industriens Miljøforum fremover skal holde 6 møder om året.

AKTUELLE EMNER

Netværket behandler en lang række aktuelle temaer, som skal understøtte medlemmerne i deres miljøarbejde. Nogle af de temaer, som netværket arbejder med, er:

- Udarbejdelse af miljøredegørelse
- Miljøtilskudsordninger
- Miljøstyring/ledelse, miljøredegørelser med tilhørende standarder
- Aktuelle miljøregler både EU og de

nationale af interesse for virksomheder og myndigheder

- Anvendelse af renere teknologi, livscyklusvurderinger (UMIP) m.m.
- Miljøgodkendelser/tilsyn
- Arbejdsmiljø
- Underleverandører og miljøkrav
- Forurenede grunde
- Affaldshåndtering og -bortskaffelse
- Grønne regnskaber
- Grønne afgifter
- Grønne indkøb

For virksomhederne bliver det at have styr på sit miljø og kunne dokumentere det et helt almindeligt krav i fremtiden, især til industrivirksomheder. Grønt Netværk Sønderjylland bistår sine medlemmer med at igangsætte og dokumentere miljøarbejdet gennem en miljøredegørelse. Igangsættelse af arbejdet sker ved nedsættelse af erfa-grupper.

Hidtil har arbejdet med miljøredegørelser primært været båret af en række møder med eksterne konsulenter. Dette har ikke været specielt gunstigt for virksomhederne, idet flere er sprunget fra, fordi de meget var overladt til sig selv med arbejdet. Det var svært bl.a. fordi, der var et meget stort detaljeringniveau. Målet var, at virksomhederne i løbet af et halvt år fra igangsættelse af en erfa-gruppe skulle opnå diplom for miljøredegørelsen. Af første hold gennemførte 2 ud af 10 virksomheder inden for det halve år. Yderligere 2 af de 10 virksomheder er siden blevet færdige.

I netværket har vi nu ændret formen for arbejdet med miljøredegørelser, beretter Christa Jørgensen. Vi har hentet inspiration til arbejdet fra Miljønetværk Ribe Amt, da de har gode erfaringer. Konkret er der gennemført et kursus for tilsynsmedarbejdere, så de kan indgå i samarbejde og sparring med virksomhederne omkring udarbejdelsen af miljøredegørelser. Virksomhedernes arbejde med miljøredegørelser vil fremover kunne ske i et samarbejde med en tilsynsmedarbejder. Der er flere fordele ved dette samarbejde. Fx betyder det, at godkendelsesarbejdet ved udvidelse af en virksomhed kan gå hurtigere, når tilsynsmedarbejderen har et større kendskab til virksomheden. Tilsynsmedarbejderne kan desuden virke som ambassadører for netværket til at få flere virksomheder med.

OPGØRELSE AF MILJØEFFEKTER

De miljømæssige effekter kan ikke opgøres samlet. Mange af virksomhederne er i gang med indførelse af miljøstyring og forberedelserne til certificering, og virksomhederne er motiveret til at arbejde med miljøforhold ud fra holdninger, der er mere vidtgående end krav om overholdelse af lovgivningen. Evalueringen af pilotprojektet viste, at medlemsvirksomhederne generelt er længere fremme i praktiske erfaringer med miljøarbejdet og/eller har mere konkrete planer herom i fremtiden end de virksomheder i amtet, der ikke er medlemmer.

Virksomheden V.Å. Gram er med i Grønt Netværk Sønderjylland og har lavet en miljøredegørelse. Vi har sparet mindst 100 timer i forbindelse med en ny miljøgodkendelse, fortæller Sven Gram, indehaver af virksomheden samt bestyrelsesmedlem i Grønt Netværk Sønderjylland. Da vi skulle beskrive virksomheden i forbindelse med godkendelsen, blev arbejdet lettet meget, og der var ikke så mange supplerende spørgsmål, vi skulle svare på efterfølgende. Ved at lave en miljøredegørelse har vi fået hjælp til at prioritere vores indsatsområder, og hvilke løbende forbedringer vi skulle gå efter. Vores deltagelse i netværket har uden tvivl lettet kommunikationen med myndighederne, fortæller Sven Gram.

Virksomheden har ikke planer om at gå videre med en miljøcertificering, da det er for dyrt at vedligeholde systemet. Sven Gram vurderer, at det vil koste virksomheden 150.000 til 200.000 kroner om året, og han mener ikke, der er nogen reklameværdi at hente i den anden ende. De offentlige indkøbere, som ellers burde være grønne, skeler ikke til virksomhedens miljøarbejde.

SEKRETARIATET BLEV FOR DYRT

Den Grønne Jobpulje har støttet opbygning, etablering og drift i 1,5 år af sekretariatet for Grønt Netværk Sønderjylland. Herefter skulle netværket være selvfinansierende. I støtteperioden blev der opbygget et selvstændigt sekretariat. Men det viste sig at være for dyrt i admini-

strationsomkostninger. Sekretariatet er pr. 1.4.01 flyttet og har nu til huse hos Industriafdelingen i Sønderjyllands Amt i Tønder, hvor det også startede i pilotfasen forud for støtten fra jobpuljen. Industriafdelingen varetager mod betaling sekretariatsfunktionen for netværket.

Beskæftigelsesmæssigt var der i støtteperioden ansat to medarbejdere i sekretariatet, en sekretariatsleder og en sekretær. I sin nuværende form er der i Industriafdelingen afsat 1 årsværk til sekretariatsfunktionen. Opgaverne i sekretariatet udføres af flere medarbejdere i afdelingen. Timeforbruget svarer til en fuldtidsansat. Således er der med projektet skabt en varig stilling.

En af grundtankerne bag projektet er, at det skal fremme mere miljøvenlig produktion og dermed beskæftigelsen inden for virksomheder, der tager vidtgående miljøhensyn. Christoffer Balle var sekretariatsleder i støtteperioden. Ifølge ham er der utvivlsomt ansat mere personale til de forskellige miljøaktiviteter på en række virksomheder. I projektperioden var der 10 virksomheder, der lavede en miljøredegørelse, og det har jo krævet noget arbejdskraft på virksomhederne, siger Christopher Balle.

Han er ikke i tvivl om, at netværket vil overleve med den model, det har fået nu, hvor sekretariatet har til huse i amtet. Da han var sekretariatsleder, var netværket tilknyttet et udviklingscenter i stedet. Hans bekymring er, om amtets øvrige opgaver kan komme til at optage al

tiden, og om udviklingen af netværket kan blive bremset af sammenblandingen af almindelige myndighedsopgaver og netværksopgaver.

51 MEDLEMMER

Netværket er organiseret som en forening. Det består af 3 typer medlemmer:

- A-medlemmer (private og offentlige virksomheder, der systematisk arbejder med miljøforebyggende og miljøforbedrende foranstaltninger)
- B-medlemmer (tilsynsmyndighederne)
- C-medlemmer (rådgivende virksomheder, uddannelsesinstitutioner, foreninger m.m.).

Netværket har pr. 1. maj 2001 50 medlemmer, som udgøres af 34 A-medlemmer, 8 B-medlemmer og 8 C-medlemmer, der er tale om 6 kommuner, amtet, Arbejdstilsynet, et AMU-center, en BST-afdeling, 4 rådgivningsvirksomheder eller centre, en offentlig virksomhed samt 34 private virksomheder.

Medlemskabet af netværket er frivilligt. Udover forventninger om, at alle medlemmer møder med en seriøs og positiv indstilling til miljøarbejdet, stilles der kun et krav, og dette krav gælder kun A-medlemmer. De skal forpligte sig til at gennemføre og dokumentere miljøforebyggende eller miljøforbedrende aktiviteter. Dokumentationen kan ske i form af miljøreddegørelser eller grønne regnskaber.

Jobpuljen har støttet opbygningen i perioden 1.1.1999 til 1.7.2000. Der var en målsætning om, at der skulle være 100 virksomheder ved støtteperiodens udløb. Derefter var der en forventning om, at når sekretariatet blev selvfinansierende, skulle der være mindst 15 kommuner, et amt og 120 medlemsvirksomheder i netværket.

Det er målsætningen at få flere medlemmer ind i netværket, fortæller medlem af bestyrelsen bag Grønt Netværk Sønderjylland Sven Gram, direktør for virksomheden V.Å. Gram. Det er også samfundsmæssigt vigtigt, at vi får fat på de virksomheder, der ikke kan løfte deres miljøarbejde af sig selv, fx de mindre virksomheder. Men vi har et strukturproblem, da for få kommuner er medlem af netværket, og det er typisk kommunerne, der har tilsynet med de virksomheder, vi mangler i netværket, fortæller Sven Gram.

Vi skal arbejde videre på, hvordan miljøreddegørelserne kan udvikles. Vi vil forsøge at få medlemmerne mere i fokus, fortæller Sven Gram. Projekterne skal mere ned på jorden og gøres mere salgbare. Det er meget spændende med internationale udvekslingsprojekter, men virksomhederne kan have svært ved at bruge dem. Det bliver for luftigt, mener bestyrelsesmedlem for netværket, Sven Gram.

KOMMUNERNE BAKKER IKKE OP

En af forklaringerne på, at kun 6 ud af 23 kommuner i amtet er medlemmer, er, at deres miljøarbejde er udlagt i miljøsamarbejder mellem kommunerne eller selvstændige miljøcentre. Kommunerne mener ikke at få så meget konkret gavn af et GNS-medlemskab. Målet er nu at få kommunerne i samarbejderne og centrene til at slutte sig til netværket, lyder det fra Christa Jørgensen. Vi skal også arbejde for at gøre det tydeligere, hvad både kommunerne, miljøcentre og virksomhederne får ud af medlemskabet.

Sven Gram fra bestyrelsen mener desuden, at det har en betydning, at kommunalpolitikere i regionen ikke er så miljøbevidste. Nu bliver opgaven at vise nogle resultater, og derefter kan netværket håbe på øget politisk opmærksomhed. Desuden har kommunerne fra gammel tid en tendens til at konkurrere med hinanden. De er måske ikke parate til at samarbejde endnu, lyder Sven Grams vurdering.

Den tidligere sekretariatschef for netværket Christoffer Balle mener, at det nok skal lykkes at få flere kommuner med i netværket. Nu hvor kommunerne har fået etableret deres miljøcentre, vil de være mere parate til at indgå i et netværkssamarbejde. De vil finde ud af, at det også giver fordele med hensyn til tilsyns- og godkendelsesarbejdet, når en kommune er medlem. Samarbejdet med virksomhederne er med til at give et overblik over, hvilke virksomheder

der kan selv, og hvem der skal være øget opmærksomhed på, fortæller Christoffer Balle.

Haderslev Kommune har nu fået deres miljø samarbejde etableret i samarbejde med 5 andre kommuner i amtet. Det er en proces, der har løbet over 2 år. Byg- og planchef i Haderslev Kommune Søren Klint Kistorp uddyber forklaringen på, hvorfor Haderslev Kommune ikke er medlem af Grønt Netværk Sønderjylland. Vi har måtte koncentrere vores ressourcer om at få etableret miljø samarbejdet mellem de fem kommuner og få en organisation og nogle arbejdsrutiner til at fungere omkring det. Kommunens penge skal bruges fornuftigt, og vi vil ikke være medlem og betale omkring 30.000 om året, hvis ikke vi får noget fornuftigt ud af medlemskabet. Men nu hvor vores miljøcenter er ved at være på plads, er vi overvejende positive for at blive medlem. Nu har vi en god platform, hvorfra vi kan indgå i miljønetværket, siger Søren Klint Kistorp.

En række virksomheder i Haderslev Kommune er allerede medlem af miljønetværket, og det er også med til at motivere kommunen til et medlemskab, fortæller Søren Klint Kistorp.

STØRRE TILKNYTNING TIL AMTETS INDUSTRIAFDELING

Christa Jørgensen er blevet koordinator ved reorganiseringen, hvor sekretariatet er overflyttet til amtet. Tidligere var der et selvstændigt sekretariat med en sekretariatsleder og en sekretær. Hun har flere medarbejdere i amtets Industriafdeling, som støtter op om projektet.

Der er nedsat en koordinationsgruppe med repræsentanter fra teknisk afdeling i en kommune, Arbejdstilsynet og to virksomheder. De skal holde møde 4-6 gang om året for at drøfte indsatsen og udviklingen af netværket. Det betyder, at der nu er større opbakning og mulighed for faglig sparring, så koordinatoren ikke sidder alene med opgaverne, som det var tilfældet med sekretariatslederen.

Til netværket er valgt en bestyrelsen. Bestyrelsen har 8 medlemmer, 4 A-medlemmer, 4 B-medlemmer (3 fra kommune/amt og en fra Arbejdstilsynet). Produktionsdirektør Richard Bevan fra ECCO Sko A/S er i maj 2001 valgt som formand for bestyrelsen.

FINANSIERING AF NETVÆRKET

Grønt Netværk Sønderjylland kører på foreningsbasis finansieret via medlemskontingenter. Det koster 3.000 kr. pr. virksomhed om året at deltage i netværket, 1 krone for hver

indbygger i kommunerne, mens amtet har betalt 550.000 kroner om året. Hertil skal lægges de 905.000 kroner, som Den Grønne Jobpulje har givet i tilskud til de første 1,5 år.

Ved omstruktureringen af netværket efter ophør af støtten fra Den Grønne Jobpulje er amtet gået ind med en garanti for underskudsdekning. Samtidig har amtet påtaget sig opgaven med sekretariatsfunktionen, hvor netværket finansierer lønudgifterne til en fuldtidsansat.

KAN DET BETALE SIG?

For virksomhederne er økonomien og tidspresset meget centralt. Det er vigtigt at sælge ideen på, at virksomheder kan opnå besparelser ved resourceeffektivisering, lave grønne afgifter og mindre affaldsmængder. Det er ligeledes vigtigt, at virksomhederne er opmærksomme på, at godt miljøarbejde formodentligt vil være en forudsætning for deres fremtidige eksistens. Det kan således være for dyrt ikke at investere i miljøarbejdet. Både for at udbrede miljøarbejdet mest muligt, men også for at sikre økonomien til aktiviteterne er det væsentligt, at netværket bliver mere kendt og udbredt.

Miljøindsatsen betyder samtidig en opkvalificering af medarbejderne. Det gælder både for myndighederne med kurser for tilsynsmedarbejderne og for virksomhederne, som opnår større kompetencer omkring miljøarbejdet.

PROJEKTTITEL:

Grønt Netværk Sønderjylland
Journalnummer: 0374-0510

STØTTEBELØB:

905.000 kroner fordelt over 1 1/2 år i perioden
fra 1.1.1999 til 1.7.2000.

PROJEKTANSVARLIG/KONTAKTPERSON:

Christa Jørgensen, koordinator for Netværket
Grønt Netværk Sønderjylland
Jomfrustien 2
6270 Tønder
Tlf. 74 33 50 53

INTERVIEWEDE:

- Christa Jørgensen, koordinator for Netværket
- Sven Gram, indehaver af virksomheden V.Å. Gram og medlem af bestyrelsen for Grønt Netværk Sønderjylland.
- Christoffer Balle, konsulent. Tidligere sekretariatschef for Grønt Netværk Sønderjylland
- Søren Klint Kistorp, byg- og planchef i Haderslev Kommune

LITTERATUR:

- "Evaluering af pilotfase og anbefaling til videreudvikling", Institut for miljøledelse, marts 1998
- Nyhedsbreve fra Netværket
- Hjemmesiden, www.gns.dk

The background of the page features a vertical strip on the left side with a light gray background and a pattern of white rope knots. The rest of the page is white.

NETVÆRK FOR GRØN ERHVERVSUDVIKLING I STORSTRØMS AMT

Netværk for Grøn Erhvervsudvikling i Storstrøms Amt er kommet godt i gang, men har haft en vanskelig fødsel. Det har krævet en stor indsats at få medlemstallet op på de nuværende 70 virksomheder. Kommunerne i amtet er medlemmer af netværket, men de deltager ikke på nuværende tidspunkt aktivt i netværkets styregruppe og er i øvrigt heller ikke med til at finansiere samarbejdet. Der er usikkerhed om finansieringen, når støtten fra Den Grønne Jobpulje ophører. For at sikre netværkets fremtidige økonomi skal såvel kommunerne som virksomhederne fremover medvirke til finansieringen.

Netværkets flagskib er det tilbud, som hedder "Miljøstyring i egen virksomhed". Her deltager virksomhederne frivilligt i et 6 dages kursusforløb, som løber over et halvt år, med henblik på at blive miljøcertificeret efter ISO 14001. I øjeblikket kører kurset for 7 virksomhedsrepræsentanter og 8 repræsentanter fra myndighederne. Undervisningen foretages af Teknologisk Institut, og netværket fungerer som arrangør og sekretariat og tilbyder derudover faglig sparring og rådgivning til deltagerne under projektførelsen. Der forventes en positiv effekt i form af dialog og erfaringsudveksling mellem deltagerne fra henholdsvis de private virksomheder og miljøogsbehandlere fra de offentlige virksomheder.

10 medlemsvirksomheder har siden 1. januar 2000 opnået miljøcertificering efter ISO 14001 efter deltagelse i et af netværkets projekter om indførelse af miljøstyring i egen virksomhed.

Konceptet er ikke som i de andre netværkssamarbejder (Ribe Amt, Sønderjyllands Amt og Green Network), at virksomhederne forpligter sig til at lave miljøredegørelse, når de melder sig ind.

Vi gennemførte i april/maj 2001 en brugerundersøgelse, hvor de fleste af virksomhederne bl.a. udmeldte, at de ikke er interesseret i "Green Network konceptet" med udarbejdelse af miljøredegørelse og tildeling af diplom, fortæller Lone Teglkamp, Netværk for Grøn Erhvervsudvikling i Storstrøms Amt. Derfor satser netværket på at tilbyde virksomhederne et forløb, hvor man udarbejder et miljøledelsessystem, som virksomheden kan få certificeret. Netværkets medarbejdere tilbyder udover kursusgangene, rådgivning og sparring til de enkelte virksomheder. Ved deltagelse i projektet tilbydes delta-

gerne endvidere, at de kan gå op til Teknologisk Instituts eksamen som miljøkoordinator og få diplom som miljøkoordinator, hvis eksamenen består.

Netværket har i dag 70 medlemmer blandt de private virksomheder i amtet. De offentlige medlemmer omfatter: Storstrøms Amts Industri-miljø, Rovesta Miljø og 19 af de 24 kommuner. Netværket har derudover også kontakt til og samarbejde med de øvrige 5 kommuner i amtet.

Ud over "Miljøstyring i egen virksomhed" har netværket tilbud om temamøder og seminarer om emner som rene teknologi, grønne regnskaber, affald/genbrug, miljøkommunikation m.v. Tilbudene gælder såvel de private som de offentlige medlemmer.

Der er dannet en klub af miljøchefer fra de virksomheder, der arbejder med miljøstyring. Det primære formål er her erfarings- og vidensudveksling mellem virksomhederne. Derudover arrangeres virksomhedsbesøg, og der informeres via netværkets nyhedsbreve, hjemmesiden, pressen m.v.

Netværkets sekretariat har to medarbejdere, hvoraf den ene er finansieret af Den Grønne Jobpulje. Amtet finansierer den anden medarbejder.

IKKE KUN DE MILJØPOSITIVE VIRKSOMHEDER

De virksomheder, der i øjeblikket deltager på kurset, kommer fra en lang række forskellige brancher omfattende såvel private som offentlige virksomheder. Et tidligere forløb har derimod været direkte rettet mod en specifik branche: Autoophuggere.

Autoophuggerne troede, vi var tosede, da vi kom og spurgte, om de ville være med i et miljøstyringsprojekt. Men da de så fandt ud af, at der var en lovændring på vej, som krævede, at de var miljøcertificeret, hvis de stadig skulle kunne hugge biler op, så var de straks mere villige, fortæller Regner Kværnø fra netværkets sekretariat. Tanken var at satse på de tunge virksomheder, der hvor man virkelig kunne hente en miljøeffekt, tilføjer Lone Teglkamp fra netværkets sekretariat. Andre netværk har koncentreret sig om de miljøpositive virksomheder. Det kan man ikke sige om vores indsats over for autoophuggerne. Men det skal dog siges, at de blev meget positive gennem forløbet, og det endte med, at alle de 6 deltagende autoophuggere blev miljøcertificeret efter ISO 14001, fortæller hun. Initiativet bragte desuden det med sig, at der blev skabt dialog og samarbejde mellem miljøogsbehandlere og virksomhederne.

Miljønetværket i Storstrøms Amt har nu 70 virksomhedsmedlemmer. Det har krævet en stor indsats fra netværket at få virksomhederne til at deltage. Både at få dem til at melde sig ind i netværket og til at indgå i miljøstyringsprojekterne. Der skal gøres en effektiv indsats for at få virksomhederne med i netværksaktiviteterne, fortæller Lone Teglkamp. Vi skal hele tiden være aktive. Vi har ikke hidtil været så gode til at markedsføre os selv, men det er et område, vi fremover vil gøre mere ud af. Vi skal synliggøre netværket over for virksomhederne, politikerne, offentligheden m.v.

Bag det grønne netværk sidder en styregruppe, hvor amtsborgmesteren i øjeblikket er formand. Det er styregruppens ønske at mindske amtets indflydelse i styregruppen, give mere magt til virksomhederne samt få

kommunerne direkte involveret i beslutningsprocessen. Dette forhold arbejdes der på – idet man primo juni 2001 har vedtaget i amtets økonomiudvalg, at der skal ske en organisationsændring af styregruppen. Amtets 3 medlemmer skal reduceres til 2 medlemmer. Virksomhedsmedlemmerne skal øges fra 3 til 4 medlemmer, og det foreslås, at formanden vælges blandt virksomhederne. Erhvervsfremmesystemet skal stadig være repræsenteret med 2 medlemmer. Kommunerne skal igen anmodes om at deltage i netværkets styregruppe med 2 medlemmer. Et af problemerne er, at kommunerne hidtil har anset grønt netværk for amtets projekt og ikke deres eget, mener de to netværksmedarbejdere.

HVAD KAN VIRKSOMHEDERNE BRUGE SAMARBEJDET TIL?

Corning Cabelcon A/S er en virksomhed, der producerer konnektorer til kabeltv og mobiltelefoner. De har 210 ansatte og eksporterer 80% af deres produkter. Virksomheden er ejet af en koncern, der er meget bevidst om miljøaspektet, og Corning Cabelcon besluttede derfor, at de ville miljøcertificeres efter ISO 14001. På det tidspunkt havde virksomheden været medlem af netværket i nogle år. Med beslutningen om en miljøcertificering valgte de at benytte tilbuddet fra netværket om et miljøstyringsforløb.

Jeg er umiddelbart meget positiv over for samarbejdet, siger kvalitetschefen Martin Kielsgaard fra Corning Cabelcon A/S. Han har også ansvar for miljøcertificeringen, da kvalitetsstyringen og miljøstyringen

integreres på virksomheden. Men jeg er også spændt på samarbejdet med det offentlige, om vi tænker og arbejder meget forskelligt. Jeg forventer, at vi gennem forløbet kan udveksle erfaringer på kryds og tværs, både mellem virksomheder og myndigheder, siger Martin Kielsgaard.

Vi er nogle af de første i branchen, der går ad miljøvejen, så vi forventer at kunne bruge miljøcertificeringen kommercielt. Derudover forventer vi at kunne spare nogle ressourcer, fx på energisiden og mindske vore affaldsmængder, siger kvalitetschef Martin Kielsgaard.

FREMTIDIG FINANSIERING

Netværkets akilleshæl er finansieringen, når støtten fra Den Grønne Jobpulje udløber. Amtet vil med stor sandsynlighed fortsat støtte netværket med 600.000 kroner om året. Men det er ikke nok til at sikre samme aktivitetsniveau som nu. Virksomhederne er blevet spurgt om, de er parate til at betale et kontingent og på baggrund af de tilbagemeldinger, der er kommet, er sekretariatsmedarbejderne i tvivl om, på hvilket niveau kontingent/betaling for ydelserne skal ligge.

Bestyrelsen har foreløbig fremsat et forslag om, at virksomhederne fra 2002 skal betale 2.000 kroner om året for medlemskabet, og at kommunerne samtidig skal begynde at betale et kontingent i størrelsesordenen 1 krone pr. borger i kommunen. Forslagene om kontingentbetaling færdigbehandles, når den nye styregruppe er på plads.

Håbet er, at kommunerne og deres politikere nu gennem 3 år har set, hvad både kommuner og virksomheder får ud af at deltage i netværket, og det gør forhåbentlig viljen til at støtte netværket større, siger Lone Teglkamp.

SAMARBEJDSRELATIONER

Projektet har givet anledning til mange samarbejdsrelationer. Netværkets sekretariat har blandt andet samarbejdet med Erhvervsfremmesystemet herunder TIC, miljø- og energikonsulenter, erhvervscentre m.v. Derudover har der været et samarbejde med Miljøforum Danmark, BST, Grafisk Arbejdsgiverforening og en række rådgivende ingeniørfirmaer.

Netværk for Grøn Erhvervsudvikling ville gerne bruge Miljøforum Danmark til mere direkte erfaringsudveksling. Vi skal dele de vises sten med hinanden og fx tale om, hvordan vi bedst muligt udnytter vore ressourcer og tilpasser vores indsats, så vi på regionalt/lokalt plan matcher regeringens strategier for en bæredygtig grøn erhvervsudvikling, siger Lone Teglkamp. De to medarbejdere er tilfredse med Miljøforum Danmarks seminarer, men ville gerne supplere dem med et mere specialiseret forum for de større netværk, der ligner hinanden mere.

Storstrøms Amt har i høj grad benyttet sig af erfaringerne fra Green Network og mener, at de stadig kan hente inspiration derfra. Men vi skal ikke glemme, at de er 5 år forud for os. Og så har de haft en anden opstart med meget entusiastiske

virksomheder og politikere i både kommuner og amt, der gav netværket en fantastisk start, siger Regner Kværnø.

NY BESKÆFTIGELSE?

Der har været to personer i beskæftigelse gennem hele sekretariatets virketid. En medarbejder fra amtets afdeling for Industrimiljø har desuden lagt 200 timer i projektet, som har krævet vikardækning i den anden ende. Derudover er der en beskæftigelseeffekt (som ikke er opgjort) ved de konsulenttydelser, man i projektet har købt sig til.

Projektet har sandsynligvis medvirket til en jobskabelse hos de deltagende virksomheder. Fx hos autoopluggerne, der gennem netværket blev klædt på til mødet med de nye lovkrav om miljøcertificering. Et krav, der ellers kunne have krævet lukning af visse virksomheder, vurderer de to sekretariatsmedarbejdere.

Martin Kielsgaard, der er kvalitetschef hos Corning Cabelcon i Vordingborg fortæller, at virksomheden nu ansætter en medarbejder, der kan stå for det daglige kvalitetsarbejde for at aflaste ham. Det er ikke alene det ekstra arbejde med miljøcertificeringen, der er årsag til en nyansættelse, men også almindelig vækst og travlhed i virksomheden.

NYE INITIATIVER I GRAFISK BRANCHE

Der ligger masser af initiativer på de to medarbejders skriveborde. Vi skal til at gennemføre en kampagne

for at få bogtrykkerne med i et miljøstyringsforløb, som Grafisk Arbejdsgiverforening står for. Indtil videre har 4 virksomheder meldt sig til. Der skal arbejdes en del for at overbevise dem om fordelene ved at deltage. Vi fortæller dem, at de er nødt til at være forberedt på det offentlige miljøkrav. Men nu har de hørt gennem flere år, at ulven kommer, uden at der sker noget, så de er ikke så motiverede for at blive miljøcertificeret. Det kræver noget bearbejdning fra vores side, fortæller Regner Kværnø.

Derudover skal netværkets hjemmeside prioriteres, så den bliver mere anvendelig for både virksomheder og sagsbehandlere. Vi skal synliggøre os nu, og vi har virkelig nogle resultater at gøre det på baggrund af, siger Lone Teglkamp. Desuden vil sekretariatsmedarbejderne gøre mere for at styrke samarbejdet med hele erhvervsfremmesystemet og få sat debatten om den grønne erhvervsudvikling mere på dagsordenen. Vi er meget inspireret af regeringens grønne erhvervsstrategi, for netop det arbejde, vi gør med netværket, er præcis, hvad den nævner af veje til fremtidig erhvervsudvikling. Det er kompetenceudvikling, samarbejde og dialog mellem myndigheder og virksomheder, siger Lone Teglkamp.

I forbindelse med debatten om den grønne erhvervsstrategi har det bl.a. været nævnt, at der burde være et netværkssamarbejde i hvert amt. Det håber vi, man fra centralt hold vil støtte med nogen midler, slutter Regner Kværnø og Lone Teglkamp fra netværk for Grøn Erhvervsudvikling i Storstrøms Amt.

PROJEKTTITEL:

Netværk for Grøn Erhvervsudvikling i Storstrøms Amt
Journalnummer: 0374-0017

STØTTEBELØB:

1.500.000 kroner

PROJEKTANSVARLIGE KONTAKTPERSONER:

Netværkets faste stab, der består af:
Regner Kværnø, tlf. 54 84 47 38,
e-mail: rek@industri.stam.dk
Lone Teglkamp, tlf. 54 84 47 42,
e-mail: teg@industri.stam.dk

INTERVIEWEDE:

- Regner Kværnø, civilingeniør, Netværk f. Grøn Erhvervsudvikling i Storstrøms Amt
- Lone Teglkamp, civilingeniør, Netværk f. Grøn Erhvervsudvikling i Storstrøms Amt
- Martin Kielsgaard, kvalitetschef hos Corning Cabelcon A/S i Vordingborg

YDERLIGERE INFORMATIONER:

- Diverse nyhedsbreve fra Netværk for Grøn Erhvervsudvikling
- Miljønetværkets hjemmeside www.n-ge.dk

Udgiver:

Den Grønne Jobpulje
c/o Miljø- og Energiministeriet, Miljøstyrelsen
Strandgade 29, 1401 København K
Telefon 32 66 01 00, telefax 32 66 03 20
www.mst.dk/gronjob

Udgivelsesår: 2001**Titel:** Regionale miljønetværk og grønne job**Udførende institution:**

CASA (Center for Alternativ Samfundsanalyse) ved Mette Lise Jensen og Lis Husmer

Resumé:

Den Grønne Jobpulje støtter projekter, der fremmer grøn beskæftigelse ved at skabe nye arbejdspladser inden for miljøområdet. I perioden 1997 til 2000 var der afsat i alt 300 mio. kr. til puljen. Center for Alternativ Samfundsanalyse (CASA) forestår evalueringen af puljen. Dette hæfte indgår i en række af 7 hæfter, der beskriver forskellige typer af projekter, der har fået støtte fra Den Grønne Jobpulje. De 7 temahæfter er:

- Grønne job i lokale affalds- og genbrugs løsninger
- Bæredygtigt byggeri og grønne job
- Grønne job fremmer udvikling af bæredygtig turisme
- Regionale miljønetværk og grønne job
- Innovative virksomheder med grønne job
- Sociale aspekter i grønne job
- Økologiske fødevarer giver grønne job.

Emneord:

Grønne job, grøn beskæftigelse, evaluering, miljønetværk, bæredygtighed

Redaktionens afslutning:

November 2001

Sideantal: 20**Format:** A4**Oplag:** 800**ISBN:** 87-7944-950-6**Layout:** Lars Møller Nielsen**Tryk:** Richard Larsen Grafisk A/S**Papir:** G-print Matt**Kan fås i:**

Miljøbutikken,
Læderstræde 1-3 1201 København K
Telefon: 33 95 40 00, telefax 33 92 76 90
e-post: butik@mem.dk

Må citeres med kildeangivelse

Denne tryksag er Svanemærket

